

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES

O'ZBEKISTONDA ILMIY TADQIQOTLAR:

DAVRIY ANJUMANLAR

DAVRIYLIGI: 2018 | 2022

2022
DEKABR
№47

CONFERENCES.UZ

Toshkent shahar, Amir
Temur ko'chasi, pr.1, 2-uy.

+998 97 420 88 81

+998 94 404 00 00

www.taqiqot.uz

www.conferences.uz

**ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ
ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ
АНЖУМАНЛАР:
11-ҚИСМ**

**НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
УЗБЕКИСТАНА: СЕРИЯ
КОНФЕРЕНЦИЙ:
ЧАСТЬ-11**

**NATIONAL RESEARCHES OF
UZBEKISTAN: CONFERENCES
SERIES:
PART-11**

ТОШКЕНТ-2022

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” [Тошкент; 2022]

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” мавзусидаги республика 46-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 декабрь 2022 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2022. - 13 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шохида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг туган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Раҳмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22. Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23. Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Проф. Хамидов Муҳаммадхон Ҳамидович «ТИИМСХ»

24. Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти)

25. География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпلامга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шаҳрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ

1. Baymuratov Ismaxmud Alievich YOSHLARNI JISMONIY RIVOJLANTIRISH MASALALARI	7
2. Djunusova Asem Maxanbetovna, Jarbayeva Balziya Joldibayevna BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI JISMONIY TARBIYA DARSLARIGA QIZIQISHINI OSHIRISH VA ULARNI JISMONAN BARKAMOL ETIB TARBIYALASH USULLARI.....	9
3. Qurbondurdiyev Maqsud Paxriddin o'g'li MUSTAQILLIK DAVRIDA O'ZBEKISTONDA YENGIL ATLETIKANING RIVOJLANISHI	11

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ

YOSHLARNI JISMONIY RIVOJLANTIRISH MASALALARI

Baymurotov Ismaxmud Alievich
Qoraqalpoq Davlat universiteti magistranti
Telefon: +998886169094

ANNOTATSIYA: Yoshlar orasida sportni ommaviylashtirish, jismoniy tarbiya va sog'lomlashtirish tadbirlarining shakllari, yoshlarni jismoniy rivojlantirish va sog'lamlashtirish jarayonlari o'rganildi.

KALIT SO'ZLAR: Umum rivojlantiruvchi mashqlar, harakatli o'yinlar, badan tarbiya mashqlari, gimnastika.

Respublikamizda mustaqillikka erishilgandan keyin yosh avlodni sog'lom qilib tarbiyalash masalalariga jiddiy etibor qaratildi. “Jismoniy tarbiya va sport to'grisida”gi qonun, “Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'grisida” gi qaror, “O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'grisida” gi farmonlar muhim ahamiyatga ega bo'ldi.[1]

Hozirgi davrda talaba yoshlarni jismoniy jihatdan chiniqtirish va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash bugungi kundagi asosiy dolzarb masalalardan biridir.

Talaba yoshlar jismoniy tayyorgarliklari jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari bilan muntazam va izchil shug'ullanishi bilan ta'minlanadi. Mashg'ulotlar jarayonlarida jismoniy harakat malaka va ko'nikmalarini shakllantirilishi bilan birga, jismoniy fazilatlar takomillashtirilib borishi, bu bilan sport mahoratlarini ortishi, umuman olganda organizm funksional holatini takomillashib, jismoniy yuklamalarga moslashuvchanlik darajalarining shakllanishi amalga oshadi. Oliy ta'lim muassasalarida talabalar jismoniy tarbiya jarayonlarini jismoniy tarbiya darslari shakllarida tashkil etilib, sport tadbirlariga sport to'garaklardagi mashg'ulotlar, sport musobaqalari va ommaviy sport bayramlarini kiritish mumkin.[2]

Ertalabki badan tarbiya mashqlari. O'quv mashg'ulotlarga o'tkaziladigan

ertalabki badan tarbiya mashg'ulotlari, gimnastika maktabda har kuni darslarboshlanguncha o'tkaziladigan jismoniy mashqlardir. Mashg'ulotlarga bo'ladigan gimnastika asosan tarbiyaviy va sog'lomlashtirish masalalarini haletadi. Ochiq havoda o'tkaziladigan mashqlar o'quvchilar organizminichiniqtirishga ham yordam beradi. Ertalabki badan tarbiya mashg'ulotlar o'quvchilarda tartib intizomni ham tarbiyalaydi. Bu mashg'ulotlar so'ng o'quvkunini uyushgan holda boshlash amalga oshiriladi. Ertalabki badan tarbiyamashg'ulotlarida bolalar jismoniy tarbiya darslari jarayonida o'rganganum rivojlantiruvchi mashqlarni bajaradilar. Ertalabki badan tarbiyamashg'ulotlariga shifokor ta'qiqlamagan o'quvchilarning barchasi qatnashadilar. Ertalabki badan tarbiya mashg'ulotlariga direktor va o'quvchilari direktor o'rinbosari rahbarlik qiladi. Mashg'ulotni jismoniy tarbiya o'qituvchilari olib boradilar. Shu bilan birga yoshlar uyushmasi a'zolari va faol sportchi o'quvchilar ham mashg'ulotlarni tashkil etishda ishtirok etadilar. Jismoniy tarbiya tadbirlarini muntazam o'tkazib borish o'quvchilarni o'zini-o'zi nazorat qilish, kun tartibiga rioya qilish hamda faolligini mustahkamlashga o'rgatadi.

Ertalabki badan tarbiya mashg'ulotlari ochiq havoda o'tkazilishi maqsadga muvofiq yomg'irli va qattiq sovuq kunlarda mashg'ulotlar sport zallarida va yopiq binolarda o'tkaziladi. Ertalabki badan tarbiya mashg'ulotlarining vazifalari

1. Muskul sistemasi va yurak faoliyatini faollashtirish
2. O'quvchilarni jismoniy zo'riqtirmaslik
3. To'g'ri qaddi-qamotni shakllantirish.
4. Umumrivojlantiruvchi mashqlardan foydalanish.
5. O'quv mashg'ulotlariga aqliy, ruhiy va jismoniy tayyorgarlik ko'rish.[3]

Umumiy jismoniy tayyorgarlik to'garaklari o'quvchilarni jismoniy rivojlantirishni ta'minlab

to‘garak mashg‘ulotlari ish faoliyati, yil davomiga quyidagicha rejalashtirish mumkin. Kuzda-harakatli va sport o‘yinlari, yengil atletika, qishda-qishki sport turlari, gimnastika, kurashmashg‘ulotlari, bahorda- kross tayyorgarligi, sport o‘yinlari, yozda-suzishmashg‘ulotlari o‘tkaziladi. Umum jismoniy tayyorgarlik mashug‘lotlarijismoniy tarbiya asosida tashkil etiladi. Musobaqalar va sport bayramlarida o‘quvchilarning umumiy jismoniy tayyorgarligi nazorat qilib boriladi. To‘garaklar a‘zolari 15-20 kishidan iborat bo‘lishi mumkin. Guruhlar yoshi, jinsi va jismoniy tayyorgarligi bir xil darajadagi o‘quvchilardan saralanadi. To‘garak mashug‘lotlari haftasiga bir yoki ikki marta o‘tkaziladi. Har bir mashug‘lot 60 minut atrofida bo‘lishi mumkin. Jismoniy tayyorgarlik guruhlariga guruh sardorlari tayinlanib ular tarbiyachilarga yordam beradilar.

Yuqoridagilardan kelib chiqib quyidagi xulosalarni bildiramiz:

Sayrlar, ekskursiyalar va sayyohlik yurishlar katta ta’lim va tarbiya ahamiyatga molik. Chunki bu jarayonda o‘quvchilar tabiat, jonajon o‘lka va uning diqqatga sazovor joylari bilan tanishadilar. Bu tadbirlar yurish, yugurish va o‘yin malakalarining takomillashishiga yordam beradi, organizmni chiniqtiradi va bolalar sog‘ligini mustahkamlaydi hamda yurish-turish, o‘z-o‘ziga xizmat qilish, joyni mo‘ljalga olish va xokazo ko‘nikmalarni egallashga imkon yaratadi. Shuningdek, ular bolalar jamoasini qaror toptirish va mustaxkamlashda, do‘stlik, o‘rtoqlik hissini tarbiyalashda bebaho rol o‘ynaydi. Bu tadbirlar yordamida o‘quvchilar tabiatning sog‘lomlashtiruvchi kuchlari quyosh, suv, havo yordamida chiniqib boradilar, mamlakatimizning tabiati va tarixiy obidalari haqida tushunchaga ega bo‘lib boradilar.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. www.lex.uz
2. X.X. Saliyev. Jismoniy tarbiya va sport. Darslik. . Fan va texnologiya
3. Салимберди Худайбердиевич Қамчиев. ЁШЛАРНИ ФАОЛ ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИ. "Science and Education" Scientific Journal. November 2020 / Volume 1 Issue 8

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINI JISMONIY TARBIYA DARSLARIGA QIZIQISHINI OSHIRISH VA ULARNI JISMONAN BARKAMOL ETIB TARBIYALASH USULLARI

Djunusova Asem Maxanbetovna
Jarbayeva Balziya Joldibayevna
Navoiy viloyati Zarafshon shahar
4-umumiy o‘rta ta’lim maktabi
jismoniy tarbiya fani o‘qituvchilari

Annotatsiya: Mazkur uslubiy tavsiyada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini jismoniy tarbiya darslariga o‘quvchilar qiziqishini oshirish haqida yoritilgan.

Kalit so‘zlar: jismonan sog‘lom, sport anjomlari, koptok, shaxmat, shashka, to‘p.

Yosh avlodning jismonan sog‘lom, aqlan yetuk bo‘lib o‘shlarida jismoniy tarbiya va sportning ahamiyati kattadir. Respublikamizda jismoniy tarbiya sportni rivojlantirishga bo‘lgan e‘tibor davlat siyosati darajasida qaralmoqda. Bu borada qabul qilinayotgan qonunlar jismoniy tarbiya va sport ishlarini rivojlantirishga keng yo‘l ochib bermoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyevning 2018-yil sentyabr oyida jismoniy tarbiya va sport sohasini rivojlantirish masalalariga bag‘ishlangan yig‘ilishida bolalar sporti inshootlarini barpo etishda zamonaviy tejamkor texnologiyalardan foydalanish masalalariga ham e‘tibor qaratishilishi ham yurtimizda jismonan sog‘lom avlodni tarbiyalashning dalilidir. Shu o‘rinda shuni alohida ta’kidlash joizki, maktab o‘quvchilarini jismonan chiniqtirishda sportning futbol tuning ham ahamiyati katta. O‘quvchilar orasida ushbu sport turini rivojlantirish har bir fan o‘qituvchisining vazifasidir.

“Raqamlar tilga kirganda” usuli. Bunda o‘quvchilarga o‘zlari yoqtirgan futbolchilarining raqamlarini tanlash va o‘sha raqamni o‘zlariga olish imkoni beriladi. Dars davomida o‘quvchilar o‘sha raqamlar bilan aytiladi.

Boshlang‘ich sinflarda qo‘llanadigan harakatli o‘yinlar va estafetalar quyidagilardir:

«Xo‘rozlar jangi», «Qarmoqcha», «Kuchli uloqtirish», «To‘p uchun kurash», «O‘yinboshiga to‘p berma», «Qal‘a himoyasi», yugurish, to‘siqni oshib o‘tish, to‘ldirma to‘pni olib o‘tish kabi estafetalar. Suzish. Erkin usulda 2x25,50 m. Sport o‘yinlari, qo‘l to‘pi, basketbol (soddalashtirilgan qoida bo‘yicha). Tezlikni rivojlantirish uchun maxsus mashqlar. 10-30 yuqori sifatda (yon tomonda va orqa bilan oldinga) yugurish. Tezlikni o‘zgartirish bilan yugurish: yugurishni keskin sekinlashtirish yoki to‘xtash, so‘ngra huddi shu yoki boshqa yo‘nalishda siltanib yugurish. Qo‘yilgan ustunchalar yoki to‘ldirma to‘plar orasidan ilon izi bo‘lib yugurish. Uchburchak bo‘ylab (3x10 m.) yugurish. To‘p bilan 30 metrga siltanib va tezlikni oshirib yugurish.

О‘qitishning „Trening“ usuli .

„Trening“ usuli boshlang‘ich ta‘limida alohida o‘rin tutadi . Bunda biron vazifa tanlanadi. Bu ishlab chiqarish vazifasi bevosita o‘quvchilardan kelajakda qaysi kasb egasi bo‘lishlarini so‘rashni talab etadi.

“Trening” usuli quydagilarga asoslanadi:

- mashg‘ulot o‘tkazish rejasini tuzish va uning barcha bosqichlarining mazmunini ishlab chiqish;
- mashg‘ulot maqsadini aniq qo‘yish va o‘quvchilar faoliyatini unga yo‘naltirish;
- o‘quvchilarni jismonan chiniqtirish ishlash va buning uchun sharoit yaratish ;
- o‘quvchilar faoliyatini to‘g‘ri va xolisona baholash mezonlarini ishlab chiqish .

“Pochta qutisi” usuli. Bu usulni guruhlarda ham, kichik juftliklarda ham qo‘llash mumkin. Bunda o‘quvchilarga turli mavzular yuzasidan aralash atama va tushunchalar aralash holatda beriladi. Pochta qutisi berilgandan so‘ng o‘quvchilarga quti ichidagi so‘z yoki atamalarni mos tarzda ajratishi aytiladi. Masalan:

Gimnastika, koptok, shaxmat, shashka, qo‘l to‘pi, arqon, raketka, tennis to‘pi

“Zonali himoya” usuli. Bu tizimda har bir himoyachining harakat qilish zonasi aniqlanadi, ya‘ni, uning zonasiga kirgan har bir hujumchiga zich panohgoh bo‘lishga harakat qiladi. O‘yinchilar himoyaga qaytib kelib, o‘zlari tanlagan joylarini egallaydi, so‘ng hujumchilarning siljishi va to‘pning almashtirilgan joyi tomon harakat qiladi. Xulosa o‘rnida shuni ta‘kidlash lozimki, hozirgi kunda barcha pedagoglar singari jismoniy tarbiya o‘qituvchilariga ham darslarni zamonaviy pedagogik talablar asosida tashkil etish, darsga innovatsion yondashuvni, o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga o‘rgatishni dars davomida shakllantirish kabi ilg‘or pedagogik texnologiyalardan foydalanishni talab etadi, sport turlarining yosh avlodni tarbiyasida ahamiyati beqiyos.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ta‘limda zamonaviy axborot texnologiyalari-yangi imkoniyatlar .2015-yil
2. Internet saytlari: Ziyonet.uz, kitob.uz, multemidiya.uz.

MUSTAQILLIK DAVRIDA O‘ZBEKISTONDA YENGIL ATLETIKANING RIVOJLANISHI

Qurbondurdiyev Maqsud Paxriddin o‘g‘li

Xorazm viloyati Bog‘ot tumanidagi

1-son maktab Jismoniy tarbiya fani o‘qituvchisi

Telefon:+998999521105 qurbondurdiyevmaqsud@gmail.com

Annotatsiya: Yengil atletika sport turlari bo‘yicha O‘zbekistonlik sportchilar mustaqillik yillarida turli osiyo va jahon miqyosidagi sport musobaqalarida faol qatnashib kelishmoqda.

Kalit so‘zlar: Yengil atletika mashqlari, Olimpiada, O‘yingoh, Musobaqa, Nizom, Atletika klubi, Assotsiatsiya, Mahorat, To‘garak, Federatsiya, NAAF.

O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgandan so‘ng Olimpiada, Osiyo o‘yinlariga, jahon chempionati va boshqa xalqaro musobaqalarga o‘z terma jamoalari bilan bevosita qatnashish huquqiga ega bo‘ldi. O‘zbekiston yengil atletika federatsiyasi 1992-yil Xalqaro yengil atletika federatsiyasi IAAF ga a‘zo bo‘lib kirdi. 1993-yilda esa Osiyo yengil atletika assotsiatsiyasiga qabul qilindi. O‘zbekiston terma jamoasi birinchi marta 1994-yil Xirosima shahrida (Yaponiya) XII Osiyo o‘yinlarida 11 sportchi bilan ishtirok etib 3 ta oltin S.Munkova balandlikka sakrash, O.Yarigina nayza otish, R.G‘aniev o‘nkurash, 2 ta kumush V.Parfenov nayza otish, O.Veretelnikov o‘nkurash va 3 ta bronza K.Zaysev nayza otish bo‘yicha sovrindor bo‘ldilar.

1999-yil Bangkokda (Tayland) XIII Osiyo o‘yinlarida 13 ta atletikachilarimiz ishtirok etib, 2 ta oltin S.Voynov nayza otish, O. Veretelnikov o‘nkurashda, 2 ta kumush A. Abduvaliev bosqon uloqti- rishda va 4x100 m estafetada ayollar o‘rtasida g‘alabaga erishgan. Osiyo o‘yinlari va chempionatlarida (1993-2000) O‘zbekistonlik sportchilar 7 ta oltin 13 ta kumush va 7 ta bronza medalini qo‘lga kiritdilar. O‘zbekistonlik yengil atletikachilari IV Jahon chempionatida 1993-yil Germaniyaning Shtutgart shahrida 7 ta sportchi, 1993-yili Shvetsiyani Geteborg shahrida 8 ta sportchi ishtirok etishdi. 1997-yili Afinada 7 ta sportchi bilan qatnashdilar. Ular davlatimiz tomonidan medallar bilan taqdirlandilar. 2001-2002-yillarda Jizzax shahrida o‘tkazilgan «Barkamol avlod». 2001-yil Farg‘ona shahrida o‘tkazilgan «Umid nihollari»; Buxoro shahrida o‘tkazilgan «Universiada — 2002»ni dasturiga kiritilgan yengil atletika turlariga tayyorgarlik olib bordi va bevosita o‘tkazishda faol qatnashishdi. 2001-2002-yil 42 respublikada, xalqaro musobaqalar o‘tkazildi. Xalqaro olimpia qo‘mitasi tashkil topganligi va yugurishning umumo‘zbekkuniga bag‘ishlangan 9ta yosh guruh bo‘yicha respublika final musobaqalari o‘tkazildi. 2002-2003-yildan boshlab IAAF yangi xalqaro qoidalar qabul qilindi. 2001-2002-yil O‘zbekiston Respublikasining terma jamoasi Jahon va Osiyo chempionatlarida, XIV Osiyo o‘yinlarida MDH xalqaro o‘smirlar o‘yinlarida (Moskva 2002-yil) qatnashishdi. 2001-yil Leonid Andreyev Osiyo chempionatida kumush medal sovrindori bo‘ldi. 2002-yil esa o‘nkurash bo‘yicha o‘smirlar o‘rtasida chempionlik nomiga ega bo‘ldi. Osiyo chempionatida yengil atletikachilar 6 ta kumush va 3 ta bronza medallarning sovrindorlari bo‘lishdi. XIV Osiyo o‘yinlarida 4 ta medal L.Perepelova 100 m yugurishda kumush medalga, Z.Amirova 800 m yugurishda bronza medalga, nayza uloqtirishda E.Voynov bronza medalga, G.Xubbiyeva, L.Dmitrova, L.Perepelova 4x100 m estafetada bronza medaliga sazovor bo‘ldilar.

2003-yil Urganch shahrida o‘tkazilgan «Umid nihollari» va Andijon shahrida o‘tkazilgan «Barkamol avlod» musobaqalarida yengil atletika dasturi bo‘yicha faol qatnashdilar. 2003-yilda yengil atletikachilar respublika va xalqaro 28 ta musobaqalarda qatnashishdi. Respublika terma jamoasi Parijda o‘tkazilgan 9-jahon chempionatida, o‘smirlar o‘rtasida o‘tkazilgan 3 chempionati (Kanada), Osiyo 15 chempionatida Milan (Fillipin), 5-Markaziy Osiyo o‘yinlarida Dushanbe shahrida qatnashdilar. Osiyo chempionatida yengil atletikachilar 10-Medalga (4 ta oltin, 1 ta kumush, 5 ta bronza) medaliga sazovor bo‘lishdi va 44 mamlakat o‘rtasida 3-o‘rinni egallashdi. Markaziy Osiyo o‘yinlarida yengil atletikachilarimiz 35 ta medal (12 oltin, 17 kumush, 6 bronza) bilan II o‘rinni egallashdi. 2003-yil 5 ta yengil atletikachi, Olimpiada 2004 o‘yinlarida qatnashish

uchun L.Perepelova, G.Xubbiyeva, S.Voynov, AJuravleva, V.Smirnovlar normativlarni bajarib litsenziya olishdi.

Foydalangan adabiyotlar ro‘yxati:

1. M.J Abdullayev, M.S.Olimov, N.T.To‘xtaboyev “Yengil atletika va uni o‘qitish metodikasi” - Toshkent.
- 2 “O‘rta va uzoq masofalarga yugurish uslubi”.- Toshkent.
3. A.N.Normurodov. «Yengil atletika». 2009.
4. А.Ф.Малихина, Г.Г.Арзуманов. «Легкая атлетика в школе». 1993. Ташкент.

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДКИКОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 11-ҚИСМ

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шаҳрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.12.2022

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000